

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA MAXSUS
TA’LIM VAZIRLIGI

URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI
FIZIKA-MATEMATIKA FAKULTETI
”FUNKSIYALAR NAZARIYASI” KAFEDRASI
5130100-MATEMATIKA TA’LIM YO‘NALISHI

302-GURUHI TALABASI

RO’ZMETOV HAVASNING

Umumlashgan Koshi teoremasi

mavzusida yozgan

KURS ISHI

Topshirdi:

Qabul qildi:

Urganch 2015 yil

Mavzu: Umumlashgan Koshi teoremasi

Reja:

I. Kirish

II. Asosiy qism

1-§. Kompleks o'zgaruvchili funksiyalardan olingan integral.

2-§. Golomorf funksiya xossalari Koshi teoremasi.

3-§. Koshi teoremasini umumlashmasi.

III . Xulosa

IV . Foydalanilgan adabiyotlar

1-§.Kompleks o'zgaruvchining funksiyasidan olingan integral

Integralning tarifi:

Kompleks tekislikdagi biror G sohada uzluksiz bir qiymatli

$$w = f(z) = u(x, y) + iv(x, y) \quad (1)$$

funksiya berilgan bo'lsin. U holda $f(z)$ funksiya G soha ichidan olingan ixtiyoriy Γ silliq chiziqda ham bir qiymatli va uzluksiz bo'ladi. Bu chiziqning tenglamasi $z = z(t) \quad (\alpha \leq t \leq \beta)$ bo'lib, uning boshlang'ich nuqtasi z_0 va oxirgi nuqtasi Z bo'lsin, yani $z_0 = z(\alpha)$

va $Z = z(\beta)$.

Γ chiziqda ikki yo'nalishni aniqlash mumkin ; bulardan bittasi t parametrning o'sishiga, ikkinchisi esa kamayishiga mos keladi. Odatda t ning o'sishiga mos yo'nalishni musbat yo'nalish deb $+\Gamma$ yoki Γ^+ orqali bunga qarama qarshi yo'nalishni esa manfiy yo'nalish deb $-\Gamma$ yoki Γ^- bilan belgilanadi.

Masalan $f(x)$ funksiyadan Γ chiziq bo'ylab olingan integralga ta'rif berishdan iboratdir. Uning uchun Γ chiziqni ushbu

$$z_0, z_1, z_2, \dots, z_{k-1}, z_k, \dots, z_{n-1}, z_n = Z \quad (2)$$

nuqtalar vositasi bilan ixtiyoriy ravishda n ta yoychalarga bo'lamiz va shu yoychalardan har birining istalgan joyidan bittadan nuqta olib, bu nuqtalarni mos ravishda

$$\zeta_1, \zeta_2, \dots, \zeta_k, \dots, \zeta_n \quad (3)$$

deb belgilaymiz. Yuqordagi shartimizga muvofiq $\omega = f(z)$ funksiya ζ_k nuqtakarning har birida aniq chekli qiymatga ega. Ushbu

$$f(\zeta_1), f(\zeta_2), \dots, f(\zeta_k), \dots, f(\zeta_n)$$

sonlar bilan quyidagi

$$\Delta z_1 = z_1 - z_0, \Delta z_2 = z_2 - z_1, \dots, \Delta z_k = z_k - z_{k-1}, \dots, \Delta z_n = z_n - z_{n-1}$$

ayirmalarning mos ko'paytmalaridan tuzilgan ushbu

$$S_n = f(\zeta_1)\Delta z_1 + f(\zeta_2)\Delta z_2 + \dots + f(\zeta_k)\Delta z_k + \dots + f(\zeta_n)\Delta z_n = \sum_{k=1}^n f(\zeta_k)\Delta z_k$$

yig'indini odatda *integral yig'indi* deyiladi . Bu yig'indining qiymati (2) va (3) nuqtalarga bog'liq . Agar biz o'sha nuqtalarni Γ bo'ylab bir marta siljitsak (z_0 va Z larni qo'zg'atmasdan) yana bitta integral yig'indiga ega bo'lamiz . Umuman , mana shu usul bilan cheksiz ko'p

$$S_n^{(1)}, S_n^{(2)}, \dots, S_n^{(m)}, \dots$$

integral yig'indilar tuzish mumkin . Mana shulardan ixtiyoriy bittasi (4) dagi S_n yig'indidan iborat.

Agar biz (2) nuqtalarni ketma-ket to'g'ri chiziqlar orqali tutashtirsak , Γ egri chiziq ichiga chizilgan siniq chiziq hosil bo'ladi . Bu siniq chiziq uzunliklari

$$|\Delta z_1|, |\Delta z_2|, \dots, |\Delta z_k|, \dots, |\Delta z_n|$$

lardan iboratdir . Shartimizga muvofiq , Γ silliq chiziq bo'lgani uchun $|\Delta z_k|$ zveno (vatar) nolga yaqinlashganda uning qarshisidagi yoy uzunligi ham nolga intiladi . Mana shu vatarlarning eng kattasi δ bo'lsin , ya'ni:

$$|\Delta z_k| \leq \delta, \quad k = 1, 2, 3, \dots, n.$$

Ravshanki , $\delta \rightarrow 0$ da , $n \rightarrow \infty$ di

Endi ,

$$z_k = x_k + iy_k, \zeta_k = \xi_k + i\eta_k, \Delta z_k = z_k - z_{k-1} = (x_k - x_{k-1}) + i(y_k - y_{k-1}) =$$

$$= \Delta x_k + i\Delta y_k$$

bo'lgani uchun (1) ga muvofiq

$$f(\zeta_k)\Delta z_k = [u(\xi_k, \eta_k) + iv(\xi_k, \eta_k)](\Delta x_k + i\Delta y_k) = [u(\xi_k, \eta_k)\Delta x_k - v(\xi_k, \eta_k)\Delta y_k] + \\ + i[v(\xi_k, \eta_k)\Delta x_k + u(\xi_k, \eta_k)\Delta y_k].$$

Shularga asosan, S_n integral yig'indini quyidagicha yozish mumkin:

$$S_n = \sum_{k=1}^n f(\zeta_k)\Delta z_k = \sum_{k=1}^n [u(\xi_k, \eta_k)\Delta x_k - v(\xi_k, \eta_k)\Delta y_k] + \\ + i \sum_{k=1}^n [v(\xi_k, \eta_k)\Delta x_k + u(\xi_k, \eta_k)\Delta y_k] \quad (4)$$

Tarif. Agat $\delta \rightarrow 0$ (4) integral yig'indi $z_1, \dots, z_n - 1$ va $\zeta_1, \dots, \zeta_n$ nuqtalar Γ chiziqning qaysi joylaridan olinganiga bog'liq bo'lmay, aniq bir chekli limitga intilsa, shu limit $f(z)$ funksiyadan Γ chiziq bo'ylab olingan integral deyiladi va quyidagicha yoziladi:

$$\int_{\Gamma} f(z)dz = \lim_{\delta \rightarrow 0} \sum_{k=1}^n f(\zeta_k)\Delta z_k$$

Γ chiziq integrallash yo'li yoki konturi deyiladi. Tarifda aytilgan limit haqiqatan ham mavjud, chunki $f(x)$ funksiya Γ silliq chiziqda uzluksiz bo'lgani uchun (1) ga asosan $u(x, y)$ va (x, y) funksiyalar ham uzluksiz bo'ladi.

U holda matematik analiz kursidagi egri chizikli integrallar ta'rifga asosan quyidagi tengliklarga ega bo'lamiz:

$$\lim_{\delta \rightarrow 0} \sum_{k=1}^n [u(\xi_k, \eta_k)\Delta x_k - v(\xi_k, \eta_k)\Delta y_k] = \int_{\Gamma} u(x, y)dx - v(x, y)dy,$$

$$\lim_{\delta \rightarrow 0} \sum_{k=1}^n [v(\xi_k, \eta_k)\Delta x_k + u(\xi_k, \eta_k)\Delta y_k] = \int_{\Gamma} v(x, y)dx + u(x, y)dy,$$

Mana shularga va (4) ga asosan (5) 1ni bunday yozish mumkin:

$$\int_{\Gamma} f(z)dz = \int_{\Gamma} u(x, y)dx - v(x, y)dy + i \int_{\Gamma} v(x, y)dx + u(x, y)dy \quad (6)$$

yoki qisqaroq qilib,

$$\int_{\Gamma} f(z)dz = \int_{\Gamma} (u + iv)(dx + idy)$$

ko'rinishda yozish qulaydir.(6) tenglikning o'ng tomoni haqiqiy argumentli funksiyalardan olingan egri chiziqli integrallardan iborat.

2-§. Golomorf fuksiya xossalari

Darajali qatorlar yig'indisining golomorfligi haqidagi teoremlarining bir nechta natijalarini ta'kidlab o'tamiz .

Teorema :

$f \in H(D)$ funksiya hosilasi D sohada golomorf .

Isbot :

Ixtiyoriy $z_0 \in D$ nuqta uchun biz D da yotuvchi $U = \{|z - z_0| < R\}$ doirani qurib olamiz . 1-teoremaga ko'ra f funksiyani bu doirada darajali qator yig'indisi tuziladi .

Avvalgi paragrifdagi 5-teoremaga ko'ra $f' = \varphi$ hosila doiraning o'zida yaqinlashuvchi qatorlarda tasvirlanadi .

Shuning uchun φ ga yuqoridagi 5-teoremani qo'llash mumkin .

Demak , kompleks analizga ko'ra φ U da differensiallanuvchi .

Bu teoremadan bevosita boshlang'ichlarning mavjudlik shartlari zarurligi kelib chiqadi .

Natija.

Agar f funksiya D sohada F boshlang'ichga ega bo'lsa u holda f D da golomorf .

1-teoremadan takror foydalanamiz .

Teorema:

Ixtiyoriy $f \in H(D)$ funksiya D da , shuningdek $H(D)$ da yotuvchi barcha tartibdagi hosilalarga ega .

Quyidagi teoremda markazi bilan berilgan darajali qatorlarga funksiyani yoyish yagonaligi tasdiqlanadi .

Teorema :

Agar f funksiya $\{|z - z_0| < R\}$ doirada

$$f(z) = \sum_{n=0}^{\infty} C_n(z - z_0)^n \quad (1)$$

darajali qator yig'indisi ko'rinishida tuzilsa, u holda bu qator koeffitsiyentlari

$$C_n = \frac{f^{(n)}(z_0)}{n!} \quad (n = 0, 1, 2, 3, \dots) \quad (2)$$

formula bo'yicha bir qiymatli aniqlanadi.

Isbot:

(1) da $z = z_0$ deb almashtirib $f(z_0) = C_0$ ni topamiz. (1) qatorni hadmahad differensiallab:

$$f'(z) = C_1 + 2C_2(z - z_0) + 3C_3(z - z_0)^2 + \dots$$

keyin $z = z_0$ deb almashtirib $f'(z_0) = C_1$ ni topamiz.

(1) ni n-marta differensiallaymiz:

$$f^{(n)}(z) = n!C_n + C_1'(z - z_0) + C_2'(z - z_0)^2 + \dots$$

va $z = z_0$ deb o'rniga qo'yib $n!C_n = f^{(n)}(z_0)$ ega bo'lamiz.

Ba'zan teorema shunday ifodalanadi, har bir yainlashuvchi darajali qator Teylor qatori yig'indisi ko'rinishida bo'ladi. (2) formula yordamida elementar funksiyalarni Teylor qatori ko'rinishida yozish mumkin.

Masalan, quyidagilarga ega bo'lamiz

$$\begin{cases} e^x = 1 + z + \frac{z^2}{2!} + \dots + \frac{z^n}{n!} \\ \cos z = 1 - \frac{z^2}{2!} + \frac{z^4}{4!} - \dots \\ \sin z = z - \frac{z^3}{3!} + \frac{z^5}{5!} - \dots \end{cases} \quad (3)$$

bu (3) tasi $\mathbb{C}$ ning hamma yerda o'rinli ularning radiusi $R = \infty$ da yaqinlashuvchi.

Topilgan C_n qiymatni taqqoslab , ularning boshlang'ich qiymatlarini (3) formula bo'yicha hisoblab , golomorf funksiyalar hosilasi uchun quyidagi ifodalarni olamiz:

$$f^{(n)}(z_0) = \frac{n!}{2\pi i} \int_{\gamma_r} \frac{f(\xi)}{(\xi - z_0)^{n+1}} d\xi \quad (4)$$

Agar f D sohada golomorf va $G \subset D$ soha chekli sonda uzluksiz chegaralangan va $\exists z_0 \in G$ mavjud bo'lsa , u holda gomotop deformatsiya konturda o'zgarmas integraldan foydalanib biz keyingi γ_r formulada ∂G oriintatsiya chegarasini o'zgartirishimiz mumkin . Golomorf funksiyalar hosilasi uchun integral formulalarga ega bo'lamiz:

$$f^{(n)}(z) = \frac{n!}{2\pi i} \int_{\partial G} \frac{f(\xi)}{(\xi - z)^{n+1}} d\xi \quad (5)$$

z_0 o'rniga z ni yozamiz va faraz qilamiz , $z \in G$. Koshi integral formulasidan bu formulaga ega bo'lamiz:

$$f(z) = \frac{n!}{2\pi i} \int_{\partial G} \frac{f(\xi)}{(\xi - z)} d\xi .$$

Integral belgisi ostidagi z parametr bo'yicha differensiallaymiz:

Teorema. (Morera)

Agar f funksiya D sohada uzluksiz hamda ixtiyoriy $\Delta \subset D$ uchburchak chegarasi bo'yicha olingan integral nolga teng bo'lsa , u holda

$$f \in H(D)$$

Isbot: Ixtiyoriy $a \in D$ nuqta uchun $U = \{|z - a| < r\} \subset D$ doirani tuzamiz.

Teoremaga ko'ra ,

$$F(z) = \int_{[a,z]} f(\xi) d\xi$$

funksiya U da golomorf va har bir $z \in U$ nuqtada

$$F'(z) = f(z)$$

1-teoremaga ko'ra f U da golomorfligi kelib chiqadi . Har bir $a \in D$ nuqtada f golomorfligi isbotlangan.

Eslatama:

Morera teoremasi integralni hisoblashning asosiy lemmasiga teskari D sohadagi golomorf funksiyasi integrali ixtiyoriy $\Delta \subset D$ uchburchak chegarasi bo'yicha nolga teng.

Bu teoremani Koshi teoremasiga teskari ravishda tekshirish mumkin . Morera teoremasida uzluksiz f funksiyaning qo'shimcha shartlari kiritiladi. Bu shart mavjud : Masalan funksiyalar uchun bitta nuqtaning boshqa $\mathbb{C}$ ning hamma yerida nolga teng . Ixtiyoriy uchburchak chegarasi bo'yicha integrali nolga teng ammo bu funksiyalar golomorf ham uzluksiz ham emas.

Xulosa qilib , nuqtada golomorf funksiyalarni turli ekvivalent ta'riflarni keltiramiz .

Teorema :

Quyidagi uchta tasdiq ekvivalent

(R) f funksiya kompleks analiz ma'nosida a nuqtaning qandaydir , U atrofi $f'(z)$ hosilaga ega :

(C) f funksiya a nuqtaning qandaydir U atrofida uzluksiz va uni integrali ixtiyoriy $\Delta \subset U$ uchburchak chegarasi bo'yicha nolga teng .

(W) f funksiya a nuqtaning U atrofida yaqinlashuvchi darajali qatorga yoyiladi .

Bu uchta tasdiq golomorf funksiyalar nazariyasini tuzishda uchta konsepsiyada aks ettiriladi . Odatda (R) shartni qanoatlantiruvchi funksiyalar - Riman ma'nosida golomorf.

(C) shart - Koshi ma'nosida golomorf va (W) shart - Veyershtrass ma'nosida golomorf deyiladi .

(R) $\Rightarrow$ (C) implikasiya Koshi teoremasida , (C) $\Rightarrow$ (R) -Morera teoremasida , (R) $\Rightarrow$ (W) -Teylor teoremasida , (W) $\Rightarrow$ (R) - darajali qator yig'indisining golomorfligi haqidagi teoremda isbotlangan .

Eslatma :

f funksiyani $\{|z - a| < R\}$ doirada yaqinlashuvchi darajali qatorlar yig'indisi ko'rinishida tasvirlash uni bu doirada golomorflik shartlari zarur va yetarli bo'lishiga ishonch hosil qilamiz .

Ammo yaqinlashuvchi darajali qatorlar doira chegarasidagi nuqtalarda yaqinlashuvchi , bu nuqtada qator yig'indisining golomorfligi bilan bog'liq emas . Buni oddiy misollarda ko'rishimiz mumkin . Boshqacha aytganda , $\{|z| < 1\}$ doirada yaqinlashuvchi

$$\frac{1}{1 - z} = \sum_{n=0}^{\infty} z^n \quad (6)$$

geometrik progresiyaga yoyib yozamiz . $\{|z| = 1\}$ aylananing barcha nuqtasida uzoqlashuvchi , uning umumiy hadi nolga yaqinlashmaydi . Ammo bu qator yig'indisi boshqa $z = 1$ aylananing barcha nuqtalarida golomorf .

Boshqa tomondan

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{z^n}{n^2} = f(z) \quad (7)$$

qator yaqinlashuvchi $\{|z| = 1\}$ aylananing barcha nuqtalarida yaqinlashuvchi u $\sum \frac{1}{n^2}$ yaqinlashuvchi sonli qatorga majorantlanadi . Ammo uni yig'indi f $z = 1$ nuqtada golomorf bo'lishi mumkin emas .

Shunday qilib , $f'(z) \sum_{n=1}^{\infty} \frac{z^{n-1}}{n}$ birga intilganda , haqiqiy o'qlar bo'yicha cheksiz o'sadi .

Kompleks o'zgaruvchili funksiyalar nazariyasida fundamental teoremlaridan biri Koshining integral teoremasidir.

Teorema-1 (Koshi teoremasi). Faraz qilaylik $f(z)$ funksiya kompleks tekislik C dagi bir bog‘lamli D , sohada golomorf bo‘lsin. U holda D -ga tegishli bo‘lgan ixtiyoriy to‘g‘rilanuvchi yopiq egri chiziq y bo‘yicha olingan integral nolga teng bo‘ladi.

$$\oint f(z)dz = 0, \quad f(z) = \frac{1}{z-a}$$

funksiyadan $y|z-a| = \rho$ aylana bo‘yicha olingan integral $2i\pi$ ga teng bu misolda $f(z)$ funksiya $C \setminus \{a\}$ da golomorf bo‘lib bu soha bir bog‘lamli emas. Shuning uchun ham

$$\oint_y f(z)dz \neq 0$$

bo‘ladi.

Teorema-2: Faraz qilaylik $D \subset C$ bir bog‘lamli chegarasi to‘g‘rilanuvchi yopiq chiziqdan tashkil topgan, soha bo‘lsin. Agar $f(z)$ funksiyasi D -sohaning yopig‘i biror atrofida golomorf bo‘lsa u holda

$$\int_{\partial D} f(z)dz = 0$$

bo‘ladi. Bu teoremani $f(z)$ funksiya faqat D -da golomorf bo‘lgan hol uchun ham isbotlash mumkin.

Teorema-3 (Ko‘p bog‘lamli soha uchun): Faraz qilaylik $D \subset C$ chegarasi

chiziqlardan tashkil topgan ko‘p bog‘lamli soha bo‘lsin. Agar $f(z)$ D -da golomorf $\bar{D}$ da uzluksiz bo‘lsa u holda

$$\int_{\partial D} f(z)dz = \int_{\Gamma \cup \gamma_1 \cup \dots \cup \gamma_m} f(z)dz = 0$$

tenglik o‘rinlidir.

Tenglikni quyidagicha yozish mumkin:

$$\int_{\Gamma} f(z)dz = \sum_{k=1}^n \int_{\gamma_k} f(z)dz$$

Natija: Faraz qilaylik $D(D \subset C)$ bir bog‘lamli soha bo‘lib $\gamma_1, \gamma_2, \dots, \gamma_n$ chiziqlarning har biri boshi z_0 va oxiri z nuqtada bo‘lgan chiziqlar bo‘lsin.

Agar $f(z)$ bo‘lsa u holda $\int_{\gamma_1} f(z)dz = \int_{\gamma_2} f(z)dz$ bo‘ladi.

Misol-2.1. Ushbu $\oint_{\gamma} \frac{z^2}{z-2i} dz$ integralni hisoblang.

Bunda $\gamma = \{z \in C : |z| = 1\}$. Agar $D(D \subset C)$ soha deb quyidagicha

$$D = \{z \in C : |z| < \frac{3}{2}\}$$

soha olinsa unda birinchidan $f(z) = \frac{z^2}{z-2i}$ funksiya golomorf bo‘ladi. Ikkinchidan qaralayotgan yopiq chiziq γ shu sohaga tegishli bo‘ladi. $\gamma \subset D$. $2i \notin D$ unda 1-teoremaga ko‘ra $\oint_{\gamma} f(z)dz = \oint_{\gamma} \frac{z^2}{z-2i} dz = 0$ bo‘ladi.

Misol-2.2: Agar $f(z)$ funksiya ushbu $D = \{z \in C : 2 < |z - a| < R\}$ sohada golomorf bo‘lsa u holda $\oint_{|z-a|=\rho} f(z)dz$ ($2 < \rho < R$) integralning qiymati ρ -ga bog‘liq emasligini ko‘rsating.

Ixtiyoriy ρ_1, ρ_2 sonlarni ($2 < \rho_1 < R$, $\rho_1 < \rho_2 < R$) olaylik ular uchun

$\rho_1 < \rho_2$ bo‘lsin deb ushbu $\gamma_1 = \{z \notin C : |z - a| = \rho_1\}$,

$\gamma_2 = \{z \notin C : |z - a| = \rho_2\}$

yopiq chiziqlarni qaraylik.

Ravshanki,

$$G = \{z \notin C : \rho_1 < |z - a| < \rho_2\}$$

soha uchun $\{z \in C : 2 < |z - a| < R\}$ bo‘ladi. Unda 3- teoremadan

$$\oint_{\gamma_2} f(z)dz = \oint_{\gamma_1} f(z)dz$$

bo‘lishi kelib chiqadi, demak $\oint_{|z-a|=\rho_1} f(z)dz = \oint_{|z-a|=\rho_2} f(z)dz$

Kompleks tekislik C da chegarasi to'g'rilanuvchi chiziq bo'lgan chegaralangan D sohani ($D \subset C$) qaraylik kuzatuvchi bu soha chegarasi ∂D bo'ylab harakat qilganda soha har doim chap tomondan qolsin.

Teorema-1: Agar $f(z)$ funksiya D sohada golomorf bo'lib da esa uzluksiz bo'lsa u holda

$$\frac{l}{2i\pi} \int_{\partial D} \frac{f(\xi)}{\xi - z} d\xi = \begin{cases} f(z), \text{ agar } z \in D \text{ bo'lsa} \\ 0, \text{ agar } z \in D \text{ bo'lsa} \end{cases}$$

tenlik o'rinli bo'ladi.

Odatda formula Koshining integral formulasi deyiladi. Bu formula $f(z)$ ning $z \in D$ nuqtadagi qiymatini chegaradagi qiymatlar bilan bog'laydigan formuladir .

Teorema-2: Koshi tipidagi integral Γ sohada $F(z)$ funksiyasini aniqlab , bu funksiya ushbu xossalarga egadir.

- a) $F(z)$ funksiyasi $C \setminus \Gamma$ da golomorf
- b) $\lim_{z \rightarrow \infty} F(z) = 0$
- v) $F(z)$ funksiyaning istalgan tartibli hosilasi $F^{(n)}(z)$ mavjud va

$$F^{(n)}(z) = \frac{n!}{2\pi i} \int_{\Gamma} \frac{f(\xi)}{(\xi - z)^{n+1}} d\xi.$$

Natija . Golomorf funksiya istalgan tartibli hosilaga egadir .

Haqiqatan ham , golomorf funksiyaning Koshi integrali yordamida ifodalash mumkin . Koshi integralining istalgan tartibli hosilasi mavjudligidan berilgan funksiya ham istalgan tartibli hosilaga ega:

$$f^{(n)}(z) = \frac{n!}{2\pi i} \int_{\partial D} \frac{f(\xi)}{(\xi - z)^{n+1}} d\xi. \quad (1)$$

Misol - 2.3

Ushbu

$$\oint_{\gamma} \frac{e^z dz}{(z+2)^4}$$

integralni hisoblang , bunda γ chiziq $\mathbb{C}$ tekisligidagi $z = -2$ nuqtani o'z ichiga oladigan ixtiyoriy yopiq kontur .

γ kontur bilan chegaralangan sohani D deb belgilaymiz .

Ravshanki , $f(z) = e^z$ uchun $f'''(z) = e^z$ bo'ladi . Bu funksiya va D soha uchun yuqoridagi teoremaning shartlari bajariladi . Unda (1) formuladan foydalanib topamiz :

$$\oint_{\gamma} \frac{e^z dz}{(z+2)^4} = \frac{2\pi i}{3!} f'''(-2) = \frac{2\pi i}{6} e^{-2} = \frac{\pi i}{3e^2}$$

3-§.Koshi teoremasi va uning umumlashmasi .

$$\int_{\gamma} p(z) dz = 0$$

Biz bilamizki istalgan $P_n(z)$ ko'pxaddan yopiq kontur bo'yicha olingan integral nolga teng .

Savol , Golomorf funksiya olingan integral ham nolga teng bo'lami .

$$\int f(z) dz = 0$$

Javob . Agar integral ostidagi funksiya faqatgina sohaning chegarasida golomorf bo'lsa , javob salbiy .

Misol-3.1 . $\int_{|z-a|=r} \frac{dz}{z-a} = 2\pi i \neq 0$

bu savolga quyidagi koshi teoremasi javob beradi .

Teorema.(Koshi).

Agar $f(z)$ funksiya bir bog‘lamli D sohada golomorf bo‘lsa u holda bu funksiya shu D da yotuvchi ixtiyoriy silliq yoki bo‘lakli silliq yopiq sistema bo‘yicha olingan integral

$$\oint_{\gamma} f(z)dz = 0$$

ga teng bo‘ladi .

Isbot

1-hol: D sohaning chegarasi uchburchakdan iborat bo‘lgan soha uchburchakning perimetri p bo‘lsin .

Teskarisini faraz qilaylik teorema shartlari bajarilsa

$$\left| \int_{\partial\Delta} f(z)dz \right| = M \neq 0$$

bo‘lsin . Funksiyaning additivlik xossasiga ko‘ra

$$\int_{\partial\Delta} f(z)dz = \int_{\partial\Delta_1} f(z)dz + \int_{\partial\Delta_2} f(z)dz + \int_{\partial\Delta_3} f(z)dz + \int_{\partial\Delta_4} f(z)dz$$

$$M = \left| \int_{\partial\Delta} f(z)dz \right| \leq \left| \int_{\partial\Delta_1} f(z)dz \right| + \left| \int_{\partial\Delta_3} f(z)dz \right| + \left| \int_{\partial\Delta_4} f(z)dz \right|$$

bu uchburchaklar ichida shunday bir uchburchak topiladiki , biz uni Δ_1 bo‘lsin

ya‘ni

$$\left| \int_{\partial\Delta_1} f(z)dz \right| \geq \frac{M}{4}$$

Δ_1 uchburchakning perimetri $\frac{P}{2}$ ga teng .

$$\Delta_2 \text{ esa } \left| \int_{\partial\Delta} f(z)dz \right| \geq \frac{M}{2} \quad \Delta_2 = \frac{p}{4}$$

$$1) \Delta_1 > \Delta_2 > \dots > \Delta_n = 0$$

$$2) \frac{P}{2^n} \rightarrow 0$$

u holda shunday bir z_0 radiusli aylana topiladiki Δ_n shu aylanaga tegishli bo'ladi

$$|z - z_0| < \varepsilon \quad \Delta_n \subset |z - z_0| = \varepsilon$$

$$f(z) \in V(D) \quad z_0, \quad \forall \varepsilon > 0 \quad \exists \delta = \delta(\varepsilon) > 0, \quad |z - z_0| < \delta$$

$$\left(\frac{f(z) - f(z_0)}{z - z_0} - f'(z_0) \right) < \varepsilon$$

$$|f(z) - f(z_0) - f'(z_0)(z - z_0)| < \varepsilon |z - z_0|$$

$$\int_{\partial\Delta_n} dz = 0, \quad \int_{\Delta_n} z dz = 0$$

n ning yetarli katta qiymatlarida

$$\Delta_n \subset |z - z_0| < \delta$$

Demak

$$\left| \int_{\partial\Delta_n} f(z)dz \right| = \left| \int_{\partial\Delta_n} (f(z) - f(z_0) - f'(z - z_0))dz \right| < \varepsilon \int_{\partial\Delta_n} |z - z_0| |dz| < \varepsilon \cdot \frac{p^2}{4^n}$$

$$M \leq \left| 4^n \int_{\partial\Delta_n} f(z)dz \right| < \varepsilon p^2$$

$$M < \varepsilon p^2 \quad M = 0$$

oxirgi xulosa

$$\int_{\partial\Delta} f(z)dz = 0$$

kelib chiqadi .

2-hol:

Soha ko'pburchak bo'lsin uni uchburchaklarga bo'lib chiqamiz , u holda bu yerda ham

$$\int_{\partial\Delta} f(z)dz = 0$$

bo'ladi .

3-hol:

γ sohamiz ixtiyoriy silliq soha bo'lsin . Bu silliq sohani ko'pburchaklarga bo'lamiz va bu ko'pburchakni ham uchburchaklarga bo'lamiz u holda bu yerda ham

$$\int_{\partial\Delta} f(z)dz = 0$$

bo'ladi .

Natija.

Agar $f(z)$ funksiya bir bog'lamli $D \subset C$ sohada holomorf bo'lsa u holda $f(z)$ funksiyaning integrali integrallash egri chizig'iga bog'liq oxirgi nuqtalari umumiy hamda D sohada yotuvchi

$$\int_{\gamma_1} f(z)dz = \int_{\gamma_2} f(z)dz$$

o'rinli bo'ladi

Koshi teoremasini umumlashmasi .

$D \subset \mathbb{C}$ bir bog'lamli soha bo'lib uning chegarasi silliq yoki bo'lakli silliq chiziqdan iborat bo'lsin .

Teorema Agar $f(z)$ D da holomorf uning yopig'ida uzluksiz bo'lsa

$$f(z) \in \mathcal{H}(D) \cap \mathcal{C}(D)$$

u holda

$$\int_{\partial D} f(z) dz = 0$$

Teorema

Agar $f(z)$ funksiya D sohada holomorf

$$f(z) \in \mathcal{H}(D) \cap \mathcal{C}(D)$$

bo'lsa u holda

$$\int_{\partial D} f(z) dz = 0$$

bo'ladi.

Bu yerda D ko'p bog'lamli soha hamda integral chegarani orentirlangan yo'nalishda olyapti .

Orentirlangan degani soha har doim chap tomonda ya'ni musbat yo'nalishda qoladi .

Xulosa.

Men ushbu "Umumlashgan Koshi teoremasi" mavzusidagi kurs ishimni yozish mobaynida kompleks o'zgaruvchili funktsiyaning integrali qanday

hisoblanishini bilib oldim .

Golomorf funktsiyaning xossalari $f \in H(D)$ funktsiya hosilasi D sohada golomorfligi haqidagi teorema va uning natijalarini o'rgandim .

Koshi teoremasining umumlashmasini Morera teoremasini isbotlanishini o'rgandim . Koshining integral formulasi haqidagi teoremalarni bilib oldim .